

Сдружение „Българска Хънтингтън Асоциация“

Най-честите правни казуси на хората с увреждания с редки болести

ПРАВНИ КАЗУСИ – ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ ПО ОБЛАСТИ

- Освидетелстване/Преосвидетелстване пред ТЕЛК/НЕЛК;
- Асистентска подкрепа;
- Възможности за рехабилитация;
- Медицински изделия, помощни средства и съоръжения;
- Достъп до лечение на деца в български лечебни заведения;
- Възможности за реимбурсиране на лекарства в чужбина;
- Възможности за започване на работа;
- Възможности за изплащане на работни заплати при освобождаване от работодател;
- Специализиран транспорт за хора с увреждания.

ОСВИДЕТЕЛСТВАНЕ/ПРЕОСВИДЕТЕЛСТВАНЕ ПРЕД ТЕЛК/НЕЛК

- Ред за освидетелстване/преосвидетелстване;
- Определяне на пожизнен срок на експертното решение при дефинитивни състояния;
- Определяне право на чужда помощ;
- Определяне на медицинската експертиза при множество увреждания.

ОСВИДЕТЕЛСТВАНЕ/ПРЕОСВИДЕТЕЛСТВАНЕ ПРЕД ТЕЛК/НЕЛК (2)

➤ Важни промени след януари 2023 г. в медицинската експертиза:

1. Ползване на права при забавяне на медицинската експертиза при две условия:

- Подаване на заявление за преосвидетелстване не по-късно от три месеца преди изтичане на срока на експертното решение;
- Неизпълнение на задължението на ТЕЛК за издаване на експертно решение в тримесечен срок.

ОСВИДЕТЕЛСТВАНЕ/ПРЕОСВИДЕТЕЛСТВАНЕ ПРЕД ТЕЛК/НЕЛК (3)

➤ Недостатъчна информация за важните промени в медицинската експертиза след януари 2023 г.:

2. Определяне на вид и степен на увреждане/ трайно намалена работоспособност при множество увреждания - нова методика по Приложение № 2 към чл. 63, ал. 3 от Наредбата за медицинската експертиза, в сила от 31.01.2023 г.:

Когато са налице няколко увреждания, за всяко от които в отправните точки за оценка на трайно намалената работоспособност/вид и степен на увреждане е посочен отделен процент, оценката на трайно намалената работоспособност/вид и степен на увреждане се определя, като към най-високия процент по съответната отправна точка на най-тежкото (водещото) увреждане и ако той не е 100 на сто, се прибавят 20 на сто от сбора на процентите на останалите съпътстващи увреждания. В случай на определена 100 на сто трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане по съответната отправна точка на най-тежкото (водещото) увреждане съпътстващите увреждания не се добавят в оценката, но се изписват в мотивната част на експертното решение заедно със съответната отправна точка и процент.

АСИСТЕНТСКА ПОДКРЕПА

1. Информация за възможностите и реда за включване като потребители на асистентска подкрепа

По Закона за личната помощ:

- хората с право на чужда помощ с определени 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност;
- децата с право на чужда помощ с определени 50 и над 50 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност;
- децата без право на чужда помощ с определени 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност.

По Закона за социалните услуги:

- лица в надтрудоспособна възраст в невъзможност за самообслужване, които нямат определена по съответния ред степен на намалена работоспособност, т.е. нямат никакво експертно решение от ТЕЛК/НЕЛК .
- деца с трайни увреждания и пълнолетни лица с трайни увреждания с определена чужда помощ, които не ползват асистентска подкрепа, помощ за осигуряване на асистентска подкрепа или за които не се получава помощ за грижа в домашна среда по реда на друг закон.

АСИСТЕНТСКА ПОДКРЕПА (2)

2. Проблем с липсата на достъп до асистентска подкрепа на хората с увреждания с експертно решение от органите на медицинската експертиза, но без определено право на чужда помощ.

Единствена възможност:

➤ Проект „Патронажна грижа +“ по 1-2 ч. на ден.

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РЕХАБИЛИТАЦИЯ

- Информация за възможностите и реда за включване като потребители на рехабилитационни услуги, предоставяни в домашна среда или в общността:
 - Ползване на услуги в Центрове за социална рехабилитация и интеграция;

МЕДИЦИНСКИ ИЗДЕЛИЯ, ПОМОЩНИ СРЕДСТВА И СЪОРЪЖЕНИЯ

- Информация за възможностите и реда за ползване на медицински изделия, помощни средства и съоръжения по новия ред – чрез НЗОК:
 - Медицински документ, издаден от лекарска консултативна комисия (ЛКК), териториалната експертна лекарска комисия (ТЕЛК) или Националната експертна лекарска комисия (НЕЛК);
 - Заявление до управителя на НЗОК чрез директор на Районна здравноосигурителна каса (РЗОК) или до директора на РЗОК, в зависимост от стойността на ПСПСМИ, съответно ремонта му;
 - Автоматизирано одобрение и заплащане на медицинските изделия – чрез специално създаден в НЗОК софтуер, с което те да бъдат улеснени да упражняват правото си на достъп до нужното им ПСПСМИ;
 - Предоставяне на изделия само от лица, вписани в регистъра, воден и поддържан от Изпълнителната агенция по лекарствата и сключили индивидуален договор с НЗОК.

ДОСТЪП ДО ЛЕЧЕНИЕ НА ДЕЦА В БЪЛГАРСКИ ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ

- Съгласно чл. 81, ал. 1 от Закона за здравето всеки български гражданин има право на достъпна медицинска помощ при условията и по реда на Закона за здравето и на Закона за здравното осигуряване.
- По смисъла на ал. 2 правото на достъпна медицинска помощ се осъществява при прилагане на принципи, сред които е и равнопоставеност при оказване на медицинската помощ с приоритет за деца, бременни и майки на деца до 1 година.
- Децата до 18 години получават безплатно лечение до 18 години по клиничните пътеки, финансирани от Националната здравноосигурителна каса.
- В чл. 85 от Закона за здравето е уредено, че на пациента се оказва здравна помощ независимо от неговата възраст, пол, произход, език, национална, расова или политическа принадлежност, образование, убеждения, културно равнище, сексуална ориентация, лично, обществено или материално положение, увреждане и вид и причина на заболяването.
- Защита на правата чрез жалби до:
 - Регионалната здравна инспекция;
 - Изпълнителната агенция "Медицински надзор";
 - Комисията за защита от дискриминация;
 - Омбудсман на Република България;
 - Компетентния съд.

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РЕИМБУРСИРАНЕ НА ЛЕКАРСТВА В ЧУЖБИНА

➤ **Случай в Нидерландия за лекарство „Омнитроп“**

- България и Нидерландия – страни по Директива 2011/24/ЕС за упражняване на правата на пациентите при трансгранично здравно обслужване и Регламент (ЕО) №883/2004 за координация на системите за социална сигурност и Регламент (ЕО) № 987/2009 за прилагането на Регламент №883/2004 – български граждани могат да провеждат планово лечение на територията на Нидерландия, така и обратното – холандски граждани да се лекуват в български лечебни заведения.

➤ **Възможности за решение на казуса:**

- Да се направи запитване към лекуващия/наблюдаващия лекар в Холандия за възможностите, в т.ч. и за предоставяне на еквивалентно лекарство, което се реимбурсира от държавата.
- Да се направи запитване към тяхното Министерство на здравеопазването относно казуса и възможностите.
- Да се потърси съдействие за разрешаване на случая от СОЛВИТ. СОЛВИТ е услуга, създадена от Европейската комисия, предоставяна от националната администрация във всяка страна от ЕС и в Исландия, Лихтенщайн и Норвегия. Услугата СОЛВИТ е безплатна - https://ec.europa.eu/solvit/what-is-solvit/index_bg.htm

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ЗАПОЧВАНЕ НА РАБОТА

Ред и възможности за съдействие чрез Дирекция „Бюро по труда“:

- Подаване на заявление-декларация по установен образец, утвърден от изпълнителния директор на Агенцията по заетостта и представяне на:
 - документ за самоличност или документ за пребиваване;
 - документи за придобито образование и/или квалификация;
 - решение на ТЕЛК/НЕЛК – за лицата с трайно намалена работоспособност, от което да са видни противопоказаните условия на труд;
 - писмена декларация за удостоверяване на други обстоятелства и/или други документи в случаите, когато са необходими и данните не могат да бъдат получени по служебен път.
- Чрез Дирекция „Бюро по труда“ по настоящ или постоянен адрес на човека с увреждания.

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ИЗПЛАЩАНЕ НА РАБОТНИ ЗАПЛАТИ ПРИ ОСВОБОЖДАВАНЕ ОТ РАБОТОДАТЕЛ

- Съгласно Кодекса на труда (чл. 222, ал. 3) е допустимо изплащането на обезщетение от работодателя в размер на брутно му трудово възнаграждение за срок от 6 месеца при прекратяване на трудовото правоотношение при две условия:
 - Работникът или служителят да е придобил при същия работодател или в същата група предприятия 10 години трудов стаж през последните 20 години;
 - Работникът или служителят следва да е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст (по чл. 68 от Кодекса за социално осигуряване) към датата на прекратяване на трудовия договор.

СПЕЦИАЛИЗИРАН ТРАНСПОРТ ЗА ХОРА С УВРЕЖДАНИЯ

➤ Специализиран транспорт за хора с увреждания в София:

- чрез фирма „Лозана“ - тел.: 02 4666758, моб.: 0896752720, 0896 752725

- чрез Дирекция „Транспорт“ на Столична община – тел.: 0800 20 720

ИНСТИТУЦИИ ЗА ЗАЩИТА НА ПРАВАТА НА ХОРАТА С УВРЕЖДАНИЯ

I. Омбудсман на Република България

Омбудсманът се застъпва с предвидените в Закона за омбудсмана средства, когато с действие или бездействие се засягат или нарушават правата и свободите на гражданите от държавните и общинските органи и техните администрации, както и от лицата, на които е възложено да предоставят обществени услуги.

Жалбите и сигналите до омбудсмана са в напълно свободна форма и са освободени от такса за разглеждане.

Жалбите могат да се подават:

- ✓ Лично, в неговата приемна в гр. София, ул. “Георг Вашингтон” № 22;
- ✓ По пощата на адрес София 1000, ул. “Дж.Вашингтон” № 22
- ✓ По телефона на номер 02/8106 955;
- ✓ По факса на номер 02/8106 963;
- ✓ По електронната поща на адрес: priemna@ombudsman.bg
- ✓ Чрез интернет страницата на омбудсмана: www.ombudsman.bg

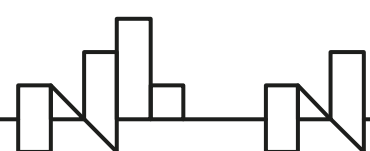
ИНСТИТУЦИИ ЗА ЗАЩИТА НА ПРАВАТА НА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ (2)

II. Комисия за защита от дискриминация

- ✓ Съгласно чл. 40, ал. 1 от Закона за защита от дискриминация комисията е създадена като независим, специализиран държавен орган с цел предотвратяване на дискриминацията, защита от дискриминация и осигуряване равенство на възможностите.
- ✓ Комисията осъществява контрол по прилагането и спазването на Закона за защита от дискриминация или други закони, уреждащи равенство в третирането.
- ✓ За реализиране на поставените цели – в случаите, при които е установено наличие на дискриминация, на Комисията са предоставени и редица механизми за въздействие.
- ✓ Адресът на комисията е гр. София, бул. „Драган Цанков“ № 35, п.к. 1125, тел : 02 807 30 30, имейл: kzd@kzd.bg.
- ✓ Разглеждането на жалби на граждани е освободено от такси.

III. Национално бюро за правна помощ

- ✓ По смисъла на Закона за правна помощ е възможно да се оказва безплатна правна помощ на лица, които отговарят на определени изисквания, изрично изброени в чл. 22 от посочения нормативен акт. Помощта се осигурява от адвокати, вписани в Националния регистър за правна помощ към Националното бюро за правната помощ.
- ✓ Отделно от това, от Националното бюро за правна помощ е открит национален телефон за първична правна помощ, на който всеки гражданин може да получи безплатен правен съвет. Гражданите заплащат само стойността на телефонната услуга – **на телефон: 070018250**, всеки делничен ден от 9:00 ч. до 17:00 ч.
- ✓ Адресът на Националното бюро за правна помощ е: гр. София, ул. „Развигор“ № 1, имейл: nbpp@nbpp.government.bg.

Благодаря за вниманието!

- Уебсайт на проекта:

www.empowerare.eu

Facebook:

<https://www.facebook.com/empowerare/>

- Българска Хънтингтън Асоциация

www.huntington.bg

